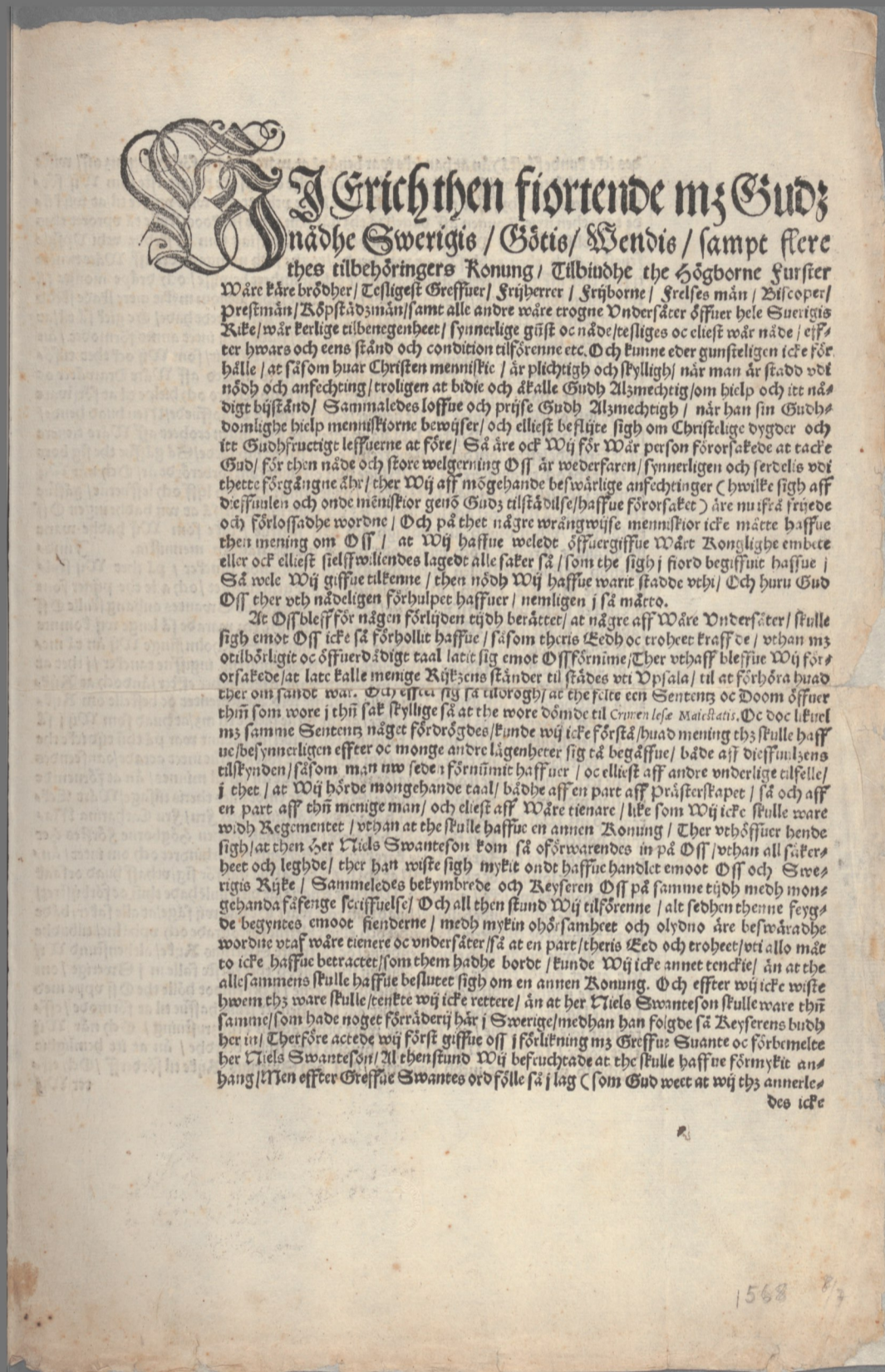

Wi Erich then Fiortende mz Gudz nådhe Swerigis, ...

SOT // 82Aa 14/I Ligg. Fol. F1700 Bland. /
Kungl. förordningar - 1599

Tillkomstår 1568

Digitaliserad år 2016

National Library
of Sweden

Sveriges fiortende m3 Gud3

Nådhe Swerigis / Götis / Wendis / sampt flere
thes tilbehöringers Konung / Tilbindhe the Högborne Furster

Wäre Käre bröddher / Tesligest Gressuer / Früherr / Frühorne / Grelses män / Biscoper /
prestmän / Köpstädzmän / samt alle andre wäre trogne Vnderfäter öffuer hele Suerigis
Rike / wär Kerlige tilbenegenheet / synnerlige gäst oc nåde / tesliges oc eliest wär nåde / eff-
ter hwaris och eens stånd och condition tilförenne etc. Och kunne eder gunsteligen icke för-
hålle / at såsom huar Christen menniskie / är plichtigh och skylligh / när man är stadd vdi
nödh och anfechtning / troligen at bidie och åkalle Gudh Alzmechtig / om hielp och itt nå-
digt bistånd / Sammaledes loffue och prjise Gudh Alzmechtig / när han sin Gudhs
domlighe hielp menniskiorne bewjser / och eliest beslyte sigh om Christelige dygder och
itt Gudhfructigt leffuerne at före / Så äre ock Wij för Wår person förorsakede at tacke
Gud / för then nåde och store welgerning Oss är wedersaren / synnerligen och serdelis vdi
thette förgångne år / ther Wij aff mögehande beswårlige anfechtninger (hwilke sigh aff
dieffuulen och onde menniskior genö Gud3 tilståndilse / haffue förorsaket) äre nu ifrå frjude
och förlossadhe wordne / Och på thet någre wrångwijse menniskior icke måtte haffue
then mening om Oss / at Wij haffue weledt öffuergiffue Wårt Konglighe embete
eller ock eliest sielsswiliendes lagedt alle saker så / som the sigh i fiord begiffue haffue i
Så wele Wij giffue tilkenne / then nödh Wij haffue warit stadd vthi / Och huru Gud
Oss ther vch nådeligen förhulpet haffuer / nemligen i så mårto.

At Oss bleff för någon förliden tjdh berättet / at någre aff Wäre Vnderfäter / skulle
sigh emot Oss icke så förhollit haffue / såsom theris Ledh oc troheet krafft de / vthan m3
otillbörligit oc öffuerådigt taal latit sig emot Oss förnime / Ther vthaff bleffue Wij för-
orsakede / at late kalle menige Rytzens ständer til stades vti Upsala / til at förhöra huad
ther om sandt war. Och effter sig sa tilorogh / at the selte een Sentenz oc Doom öffuer
thm som wore i thm sak skyllige så at the wore dömda til Crimen lese Maiestatis. Oc doc likuel
m3 samme Sentenz någet fördrögdas / Kunde wij icke förstå / huad mening thz skulle haff-
ue / besynnerligen effter oc monge andre lägenheter sig ta begåffue / både aff dieffuulzens
tilskynnen / såsom man nu seder förnimit haffuer / oc eliest aff andre vnderlige tilfelle /
i thet / at Wij hörde mongehande taal / både aff en part aff Prästerkapet / så och aff
en part aff thm menige man / och eliest aff Wäre tienare / like som Wij icke skulle ware
widh Regimentet / vthan at the skulle haffue en annen Konung / Ther vch öffuer hende
sigh / at then her Niels Swanteson kom så oförwarendes in på Oss / vthan all sakers
heet och leghde / ther han wiste sigh mykit ondt haffue handlet emoot Oss och Swe-
rigis Rike / Sammeledes bekymbrede och Keyseren Oss på samme tjdh medh mons-
gehanda säfenge scriffuelse / Och all then stund Wij tilförenne / alt sedhen thenne feyg-
de begyntes emoot fienderne / medh mykin ohörsamheet och olydno äre beswåradhe
wordne vraf wære tienere oc vnderfäter / så at en part / theris Led och troheet / vti allo mät-
to icke haffue betractet / som them hadhe bordt / Kunde Wij icke annet tenckie / än at the
allesammans skulle haffue besluret sigh om en annen Konung. Och effter wij icke wiste
hwem thz ware skulle / tenckte wij icke rettere / än at her Niels Swanteson skulle ware thm
samme / som hade noget förråderij här i Swerige / medhan han folgde så Keyserens budh
her in / Therföre actede wij först giffue oss i förlikning m3 Gressue Suante oc förbemelte
her Niels Swanteson / Al then stund Wij befruchtade at the skulle haffue förmykit an-
hang / Men effter Gressue Swantes ord fölle så i lag (som Gud weet at wij thz annerles
des icke

des icke kunde forstå) än at han icke war benäget at ware i någon förlikning m3 oss/ wiste
Wij intet bättre råd/ än at bliffue vthi war kallelse oc försöke thz ytterste som Wij för-
mätte/ menendes thz så/ at ther Wij icke mere küne vthrette/ så wille wij see til/ at wij kün-
de tage then nyie Kongen aff dage/ på thz när han wore sin k00s/ skulle tå vproret thes
snarere bliffue stillet / Och i sådane fall hende thet manslag som tå skedde vthi Upsale
senest / Och then tjdh sådant war hendt / toghe sigh monge andre aff Wäre tienere
tilfelle ther aff/ til at mykin öffuerdädigheet och grymheet bewijse/ och dråpe monge så
wel skyllige som oskylige/ som intet hade borde ware/ ther igenom mykit mere skade skedd
är/ än som Wij thz någon tjdh wiste/ tro kunde/ eller gerna seedt hade/ Oc gick så til/ at
strax her Niels Swanteson war taghin aff daga / hade Wij intet annat förmodet / än
at Wij skulle aff hans anhang til thet högste förfolgde bliffuit/ som Wij och thet tilfö-
renne alctjdh förmodde / Therfore begärede Wij strax en Led aff Wäre Drawäter oc
andre som tå hooss Oss wore/ at the wille ware Oss huld och tro och hielpa til at försware
Wärt löff oc leffuerne emot Wäre fiender/ hultet the så vthloffuede/ Men huad hendes
strax Wij hade giffuit Oss ifrå Upsala/ wäntendes Oss ingen troheet aff Wäre tienere
til at förmode/ effter som dieffuulsens frestilse Oss thz oc inbildede/ Så gäffue the sig bort
til at dråpe och tyrannisere/ så wäl skyllige som oskylige som förberörde är/ Och när Wij
komme i Skogen/ och en part löst selskap / wille bringe Oss om löff och leffuerne/ gäffue
the sigh alle på flychten/ och lote Oss så gå vdi wille marcken/ så at wij hadhe ingen Oss
til förswar / vthen Gudh Alzmechtigh och Oss sielffue / lijke som Wij hadhe warie
itt oskälighet Creatur / och intet godt hadhe giordt någhen menniskia. Imid-
ler tjdh haffuer dieffuulen instuttide Oss mongehande tancker / på thet Wij skul-
le giffue Oss ifrå Gudh / Och wille medh stoor gräseligheet / och alle the pünner som
optenckes kunde winne Oss vthöffuer/ säyandes at Gressue Swantes anhang skulle Oss
sådant på lägge/ effter Wij wore icke i Regimentet/ Oc thz warade så lenge wij komme
til Stocholm/ och än tå lenger/ och när Wij komme til Stocholm/ sänge Wij än tå me-
re orsaak at stadfeste sådane beswärligheter och dieffuulsens ingiffne tancker / i thet at
Oss all småleck skedde när wij droge in i Stadhen/ Oc seden ther effter / ändoch at Rikt-
zens Råd begärede aff Oss/ at Wij wille annäme wid Regimentet oc bestelle om Rikt-
zens saker / säyandes m3 Led och löffte/ at the wille hielpa til m3/ at huad som Wij i så
mätto befalte/ skulle gå för sig/ Så förnūme wij lixwel/ at sådant war på thn tjd icke the
ris allsware/ alchenstund the rådslag som wij gäffue före/ bleffue intet actade/ oanseedes
at the icke annat sielffue skole bekēna/ oc wij wäl drage än nu til minnes/ än at förnemde
rådslag wore wij sligen oc wel betenckte/ Så bleff oc emot alles theris tillsage/ Wärt Eck-
tenskap m3 Wår käre hwißfrw/ thn högactade förstinne och fru/ fru Catharina Ma-
gnus dotter etc. som Wij then tjdh begärede/ Sammaledz then högborne förstes her
tugh Magnus til Saxens Wår käre frendes Ecktenskap förhindret och om intet / än
doc the offte loffuede oc tillsade Oss/ at thz skulle tå haffua gåt för sig/ vthaff huad orsaak
thz skedde/ wete wij icke / annet än Wij küne tenckia/ at dieffuule hade thn oc förbystret/
så at the icke heller kunde besinne/ huad som rätt war/ Oc när wij säge/ at alle saker/ både
medh förberörde Gifftermåls handel och elliest bleffue förtögrade och vphälne/ tilbudhe
Wij Oss wile drage nedh emot fienderne/ oc försware Swerigis Rike/ alchenstund Wij
icke annat kunde tenckie / än at Tuchen skulle medh thet förste falle in i Swerige / om
elieft icke någhen fridh wore giord medh fienderne / Ther emoot hölle the Oss vppe med
sådane lögner/ och sadhe/ at man i thet åår inge fiender skulle haffue til at förmode / eff-
ter man icke förnumme / at Tucherne wore vthi någhen triggzrustning / Och när Wij
thet hörde / så kunde Wij icke forstå hwadh thet skulle betydhe / än at itt hemlighet
förbund war giordt medh fienderne / Oss och Swerigis Rike til förderff / Och eff-
ter Wij

er Wij icke finge göra och lata / hwadh som Wårt Embete kraffde / wiste Wij icke
rättare / än Wij wore fängen / Begårede för then skul / om Wij ändeligen skulle ware fän-
gen / at Wij måtte få draghe til Swartzö / förmodendes ther haffue bättre fängelse än
som her i Stocholm / hwilket bleff Oss effcerlatet / så at Wij någre måneder ther wore
ätskilde ifrå alt folck / och inge aff Wäre tienerer komme til Oss / at fordra besteed på någet
som bestelles skulle i Rijkens saker / I midler tjdh plundrede och plustrede man Wäre
trogne tienerer / satte thm i fengelse oc gjorde mz thm huad man wilde / Ther aff kunde wij
icke annet förstå / än thet som Wij tilförenne tenckte hadhe / at Oss intet gott skulle tilstun-
de / Och thet samme som the begynte på them / skulle Oss och wedersares / och än tå mykit
werre / Ther wtöffuer mz äctede the tienerer icke theris embete som i intet fengelse wore / vthē
ginge fåfenge / så at Wij inge andre daglige tienerer hadhe hooff Oss / vthen Drawanter /
hwilke Wij tenckte / at the skulle hälle wacht om Wårt fengelse. Och effter thet war be-
wist vthi Upsala / at Her Niels Swantheson och hans anhang / hadhe thet i sinnet / at
then Högborne Förste / Wår Kåre Broder / Hertugh Johan / skulle komme til Regemen-
tet / så kunde Wij icke annet tenckie / än at thet war allerede fulbordet / Blessue för then
skuld förorsakede / at late Kalle Högbermelde Wår Kåre Broder til Oss / til at höre hwad
som hans Kårligheets mening war / och folgde så ther aff / thet som tå skedde mz hans Kå-
rligheets förlofning på Swartzö. Medan wij så wore wt betruck och bedröffuelse / försökte
dieffuule oss i möge måtto / föregiffuendes sig wile giffue Oss hele werldzets rikedomar och
all wellust / om Wij wille giffue Oss ifrå Gudh / Och på thz han skulle bewijse / at han hade
mact til at gøre Oss både ondt och got / låt han Oss see / höre och förnimme mångchade
Tärtekn på then tjdh / såsom han och tilförenne strax i begynnelsen icke haffuer hafft thz
fördragh / hwilket Wij i sanning kunne betygge / sompt som Wij allene seede haffue /
sompt som Wij mz andre kunne bewijse / Doch haffue wij alt sådant / genom Gudz nåde
och barmhertizheet affslagit / oc huarken latit Oss wt aff the forskreckelige pñner han hoz-
tade Oss mz / icke heller genom the store löffte oc tillsäyelse han oss seden gjorde / bewäge.
Oc i midler tjdh Wij så haffue warit vthi anfechtning oc frestilse både aff dieffuulen oc
onde menniskior / haffue wij så mykit haffte til at disputere mz dieffuulen oc stå hans anfec-
tinger emot / at wij intet haffue kunnet bestelle vthi Rijkens saker / mere än som tå skedde /
Ther igenom är skedt at Regementet är försumet / oc huat man gjorde som honö haffuer
synit / så at / haat / affuand och Ilwilie / Girigheet / lögn och bedrågerij / hadhe tå mest
öffuerhanden / Ther igenom Swerigis Rijkes fiender och andre ogudachtige menniskior /
lätteligen finge tilfelle at förderffue Rijket / och gøre Oss then skadhe / som aldrigh tilfö-
renne någen tjdh vthi Wår Regementz tjd skedd är / såsom i fiord hende och nro öghen
skinligit och hwar man wäl wetterligit är / Icke thes mindre / ändoch så illa haffuer stådt
til i Riket / at Wij intet förmodde Oss skulle komme lös igen / haffuer doch Gudh almec-
tigh vplyst Oss mz sin helge Ande / förmidelst Wäre och monge Christrogne menniskiors
flitige och ödmütke förbön / så at Wij äre komne til Wårt förre autoritet och Konglige
regering igen / och ther Wij tilförenne icke rettere wiste / än Wij wore fängne / haffue Wij
på thz sidste tagit Oss thet moodh til / wt aff Gudz ord och Christelige förmaninger /
at Wij medh itt ringe taal folck / haffue begiffuit Oss nedh emoot fienderne / til at möte
them / och leffrere them een såldeslachte / Men effter Gudh them sådant försträckt modh
giffuit hadhe / at the Oss ingestädz haffue byde wilet / här i Wårt Rike / så haffue Wij
fulfolgdt thm i theris eghit land / och gjorde thm så wel i thette år / såsom och elliest til-
förenne / fast mere skadhe / än som the Swerigis Rike haffue tilfogedt / Så at Gudh thes
loff / theris ondt vpsät / haffuer icke så kunnit bliffue fulbordet som the gerne seede
hade / Vthen Swerigis Rike är nro någet kommit i Lagh igen.

Och althi stund Gud almectig / Oss och Swerigis Rike / så ynderligen oförskylt och
oförscenda

oförseendes/ nådeligē förhulpit/ oc aff nöden frelst haffuer/ så bör Oss huad som Oss i så
måtto wedersfarit år / ingelunde förtijē / vthen för allom vppenbare / vppå thz huar man
måtte see / at när Gud Alzmechtig kaster pläge på menniskiorne / at han haffuer mact at
hielpe henne ther vth igen. Och bekenne Wij först för Wår person / Oss i mångehande
måtto sådant haffue förskyllet / i thet Wij haffue dristet på Wår egen styrckie och förs
nuffe / och icke varit Gudh Alzmechtig så tacksamme / som Oss haffuer bordt / bådhe
för hans helighe Ord och Euangelium / som Oss clart och reent i Wår Regemens tjd
vndt och giffuit år / Thesligest för then store nåde han Oss bewijst haffuer i Regemens
ret / och latit Oss mestedels behålle seger öffuer alle Wåre och Swerigis Rikes fiender /
Så oc för alle andre otalige welgerninger. Wij kune oc icke heller annet besinne / än at
månge aff Wåre Vndersäter / skole sigh her vthin icke heller kune entschyllige / at the
intet åre wållendes til sådane olycko / som Swerigis Rike i så måtto hendt år / althet
stund the icke haffue varit Gudh så tacksamme som thet sigh borde / för then höghe wel
gerning han them haffuer bewijst / medh samme sitt helghe Euangelium och rett Christes
ligh lärdom / som the alt här til i månge åar hōrdt och hafft haffue / Sammaledz at han
them genom sijn Guddomligh Alzmechtigheet / haffuer beskyddet och beskermet ifrå mån
ge Swerigis Rikes hetste och arge fiender / som haffue trachtedt effter Wårt och alles
theres förderff oc vndergång / som förberōrdt år / haffue the icke heller kune besinne / huar
til Gud Alzmechtig haffuer Oss fuerheten förordnet / huad som Oss fuerhetennes Embete
år / oc at man icke kan wara henne föruthan. Ty heller haffuer man actet at thz Swerigis
Rike år försuaret wordet / skulle haffua skede aff synnerlig nåd oc barmhetigheet / och thz
Guddomlig wordnet som Gud haffuer om alle Christrognes welferd / vthe tenckt at thz
skulle haffue hendt slumprōijs / Oc vthöffuer altthette haffue the förde itt ogudactigt less
uerne / emot Gudz oc all werldzlig lag. För thesse orsaker skul / haffuer Gud latit kōma så
dana nōd oc anfectning på Oss oc Swerigis Rike / som förtalt år / Så år oc sådant skedt
på thz at Vndersäterne skole kune besinne / huadh nytto oc gagn år / at haffue een godh
öffuerheet / Oc när Gud tager sijn hand ifrå Oss fuerheten / huad hon rå vthi sitt kall och
embete kan vthrette / Sedhan når ingen Oss fuerheet år / huru the ondet rå rase och regera /
så at Vndersäterne tage ther stoor skade och förderff vthaff / Doc haffuer Gud holpit Oss
och Wåra Vndersäter vthaff then sorg och wedhermōde som then tjd på färde war.
Så bör Oss alle tacke Gud Alzmechtig therföre / at han Oss oc Swerigis Rike / så nådeligē
vthur wår nōd hulpet haffuer / Oc på thz at sådant måtte almēneligen på en tjd m3 syn
nerlig Gudfructigheet oc akallan skee / Så haffue wij förordnedt ther til thz 13. Sōndag
effter Trinitatis, huilken år thz 12. Septembris nåst kōmmedes / at alle / så wel hōgre som ne
drige stānder skola kōmma tilhope / oc tacke Gud för thz nåde oc welgerning / Oss oc Swe
rigis Rike år wedersfaren / Oc ther hoos bidie Gud thz alzmechtigste / at han wille werdiges
at beware Oss ifrå dieffuulen oc alla Swerigis rikes fiender / och giffue Oss segher oc lycke /
at bliffue honom och them öffuermectige / genom Jesu Christi förskyllen / på thz Swerigis
rike måtte en gång kōme til en waractig oc longwarig frid. Wij såge oc gerne / effter offte
skee plāger / at sådane wilfarelse och beswārligheter / som Oss wedersfaren år / plāger offte
kōme aff onde mēnskior troldom och dieffuulens küst / om någon wore som wiste någē
ther sådant haffuer kōmit tilwāge / Oss och Swerigis Rike til förderff / at man wille
thz för Oss vppenbare oc tilkenne giffue / Ty thet besinnes vthi thz helge scriffte / at månge
onde menniskior haffue kōmit dieffuulen åstad / til at plāge oc anfecte andre menniskior.
Til besluret förmane Wij alle huar vthi sin stad / bāde hōge och låghe / at the wille thz
vnderlige handel m3 Oss skedd år / tage sigh til Exempel och åchwaring / at når någon
fattig syndig menniskia / kōmmer vthi anfectning för sine synder skul / heller och elliest vthi
någen werdzlig anfecting / anthen aff dieffuulen eller onde menniskior / at man rå haffuer

een stadig tro på Jesu Christi förskyllen/ och m3 sådane tro/ åkaller Gudh thñ helge Tre-
faldigheet / Så warder honom Gud wisseligen hielpendes. Och åndoch Dieffuulen offte
beflitter sigh ther om/ sådana menniskior nes tro förspilla widh mångahanda sätt/ så at han
förfalcker scrifften m3 liknelse och twetal/ både i Argument/ ord och Sententier/ säyendes
at scrifften bör annorledz vthrydes/ Så och wil förfäre menniskian m3 synden/ m3 werldz
lig förfölielse/ medh then ewighe fördömmelse/ m3 månge hande list och lempen / loffuendes
mångehande andelige och werdzlige löffte/ thñ som sig ifrå Gudh begiffue wille / förfä-
rendes oc m3 mångehande pünner oc plåger/ Ther til m3 säyendes/ at menniskiorne haff-
ue een swage tro/ Så skal man doch likwel icke lache sigh förföra/ heller vthi någon måtto
ifrå troon bedraga / vthen tröste sigh m3 thñ helige scrifft/ ther Gudh almectig tilsägher
mårgfaldige nådige löffte och förwifningar alle fattige syndere / som sigh in på Jesum
Christum förlate / och gerne salige ware wile/ Merckendes ther vthaff dieffuulsens ringe
macht oc store argelift/ at han altidh m3 lögnen omgår / Oc om han ån fast någet sant
säger/ at thz icke är för menniskior nes ewige gagn oc bedzste skul/ vten til at stadfeste lögnen
och komme menniskion på större olycke och lengre ifrå Gudh. Men then helige ande och
Gudh thñ helige Trefaldigheet är sielssua sanningen och kan intet liuge/ vthen håller sin
ord vthtryckeligen och enfaldeligen såsom vthi scrifften författedt är / vthen all beblans-
delse och falsk vthtydelse/ så at om någon annen lärdom wore/ ån som i thñ Apostoliske
och Euangeliske lärdom/ som i thz nyie Testamentet förfatet är/ huilken (Gud thes loff)
här i Riket enfaldelighen och rett prediket och lärde är/ och worde m3 mångiertekn och
annen vnderligh grund och bewijs stadfest/ Så är han falsk och lögnachtig. Och förma-
ne Wij at ingen steller ther tro och loffuen til/ widh theres siel saligheet til görendes/ Ty
Wij haffue (Gud thes loff) både i morgång och medgång aff sielssue förfarenhetē ther-
te förnummit. Sådant Wij eder trogne vnderfater til een god förmaning/ icke haffue wes-
let förhålle / Bediendes eder / at i eder her effter rette wole / Och skeer i så måtto / thet
Gudh almectig lender til åhre och prijs/ Oc Swerigis Rike kan ware til nytto oc gagn/
Och eder trogne vnderfater sielssue til eder siäl saligheet / Befalendes eder her m3 Gudh
then Almectigste. Datum Stockholm then 8. Julij/ Anno Christi / 1568. Vthi wårt Res-
gen

Wårt Konglighe Secret.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is dense and appears to be a formal document or letter, though the individual words are difficult to decipher due to the bleed-through and fading. It seems to contain several paragraphs of text.

Under Your Majesty's Order

